Lietas Nr. A420303115
Lietas arhīva Nr. A42-00801-16/2

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2016.gada 24.maijā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese S.Audzere,

piedaloties pieteicēja /pers. A/ pilnvarotajam pārstāvim /pers. B/ un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes pilnvarotajai pārstāvei /pers. C/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc /pers. A/ pieteikuma par Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes priekšnieka 2015.gada 26.augusta lēmuma Nr.1004 atcelšanu un pienākuma uzlikšanu Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei noslēgt administratīvo līgumu, kurā paredzēts pienākums /pers. A/ pēc 2016.gada 14.jūnija iespējami īsākā laikā veikt visas nepieciešamās darbības, lai zaudētu Izraēlas pilsonību, bet Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde lēmumu par pilsonības atņemšanu pieņem, ja /pers. A/ noteiktā termiņā nav izpildījis iepriekš minēto pienākumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Personu statusa kontroles nodaļas 2015.gada 12.februāra lēmumu Nr.552 pieteicējam /pers. A/ nolemts atņemt Latvijas pilsonību.

Ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes 2015.gada 26.augusta lēmumu Nr.1004 sākotnējais lēmums atstāts negrozīts. Lēmumā norādīts, ka pieteicējs ir ieguvis Izraēlas pilsonību, bet no Latvijas pilsonības nav atteicies, tātad pieteicējam ir dubultā pilsonība. Pilsonības likuma 9.pants noteic, ar kurām valstīm Latvija pieļauj dubulto pilsonību. Pieteicēja situācija neatbilst šim regulējumam. Tāpēc Latvijas pilsonība pieteicējam nav saglabājama. Latvijas pilsonības atņemšanas gadījumā pieteicējs nekļūst par bezvalstnieku.

Konkrētajā gadījumā iestādei jāizdod obligātais administratīvais akts.

Lēmums par Latvijas pilsonības atņemšanu ir samērīgs un atbilstošs lietas faktiskajiem apstākļiem.

[2] Pieteicējs iesniedza tiesā pieteikumu par Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes priekšnieka 2015.gada 26.augusta lēmuma Nr.1004 atcelšanu un pienākuma uzlikšanu Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei noslēgt administratīvo līgumu, kurā paredzēts pienākums /pers. A/ pēc 2016.gada 14.jūnija iespējami īsākā laikā veikt visas nepieciešamās darbības, lai zaudētu Izraēlas pilsonību, bet Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde lēmumu par pilsonības atņemšanu pieņem, ja /pers. A/ noteiktā termiņā nav izpildījis iepriekš minēto pienākumu. Pieteikumā norādīti turpmāk minētie apsvērumi.

[2.1] 2013.gada 9.maijā tika pieņemti būtiski grozījumi Pilsonības likumā, kas stājās spēkā 2013.gada 1.oktobrī. Viens no minēto grozījumu mērķiem bija nostiprināt Latvijas pilsoņu kopumu. Ar grozījumiem Pilsonības likumā likumdevējs ir skaidri paudis savu nostāju, ka Latvijas valsts intereses ir saglabāt savu pilsoņu kopumu pretēji pilsonības atņemšanai. Tātad Latvijas valsts interesēs ir panākt tādu tiesiskās situācijas risinājumu, lai Latvijas pilsonības atņemšana būtu galējais solis. Par to liecina arī Satversmes tiesas nolēmumos iedibinātā pieeja, ka tiesību normas, kas attiecas uz pilsonības iegūšanu, nedrīkst piemērot formāli *(sk. Satversmes tiesas 2010.gada 13.maija sprieduma lietā Nr.2009-94-01 15.2.1.punktu)*. Ņemot vērā Pilsonības likumā noteiktos mērķus, tādai pašai pieejai jābūt, izskatot jautājumu par pilsonības atņemšanu.

[2.2] Viens no iemesliem dubultās pilsonības ierobežojumiem Latvijā ir nepieciešamība nodrošināt Latvijas valstij lojālu pilsoņu kopumu.

Pieteicējs, kopā ar ģimeni pārceļoties uz patstāvīgu dzīvi Latvijā un iesaistoties Latvijas tautsaimniecības attīstībā (nodibinātas darba tiesiskās attiecības ar Latvijā reģistrētu komersantu), ir apliecinājis savu lojalitāti un piederību Latvijas valstij. Arī pieteicēja ģimenes locekļi ir saistījuši savu dzīvi ar Latvijas valsti. Pieteicēja laulātajai ir izsniegta uzturēšanās atļauja un nodibinātās darba tiesiskās attiecības ar Latvijā reģistrētu komersantu, savukārt nepilngadīgais bērns ir Latvijas pilsonis un apmeklē pirmskolas izglītības iestādi ar latviešu valodas apmācību.

Izskatot jautājumu par pilsonības atņemšanu Latvijas valstij lojālam Latvijas pilsonim, iesaistītajām pusēm ir jāizvērtē visas tiesiskās situācijas noregulēšanas iespējas ar mērķi saglabāt personai Latvijas pilsonību.

[2.3] Pieteicējs ir vērsies /Nosaukums A/ Valsts kompetentās iestādēs ar iesniegumu atteikties no Izraēlas pilsonības, tomēr saskaņā ar /Nosaukums A/ Valsts likumdošanu, lēmums par Izraēlas pilsonības anulēšanu tiek pieņemts pēc 3 gadu termiņa no izceļošanas brīža. Atbilstoši Izraēlas normatīvo aktu prasībām pieteicēja izceļošanas brīdis no Izraēlas tiek skaitīts no 2013.gada 13.jūnija, attiecīgi iesniegums par atteikšanos no Izraēlas pilsonības var tikt iesniegts ne ātrāk kā 2016.gada 14.jūnijā. Tātad no pieteicēja gribas (pat pretēji pieteicēja gribai) neatkarīgu apstākļu dēļ šobrīd nav iespējams atteikties no Izraēlas pilsonības.

[2.4] Tā kā normatīvajos tiesību aktos nav noteikts termiņš, kādā ir jāpieņem lēmums par Latvijas pilsonības atņemšanu, iestādei šajā jautājumā ir rīcības brīvība. Līdz ar to tiesiskā situācija, kas izveidojusies sakarā ar pieteicēja dubulto pilsonību, atbilstoši normatīvajiem aktiem ir risināma, noslēdzot administratīvo līgumu. Šāds administratīvais līgums paredzētu pieteicējam pienākumu iespējami īsākā laikā veikt visas nepieciešamās darbības, lai zaudētu Izraēlas pilsonību, savukārt Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde lēmumu par Latvijas pilsonības atņemšanu pieņemtu, ja pieteicējs noteiktā termiņā neizpildītu iepriekš minēto pienākumu.

[3] Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde paskaidrojumā par pieteikumu norāda, ka pieteikumu neatzīst un lūdz to noraidīt. Papildus pārsūdzētajā lēmumā minētajiem apsvērumiem, iestāde norāda turpmāk minētos argumentus.

[3.1] Pieteicējs nav norādījis, kādas konkrēti tiesību normas iestāde nav ievērojusi.

[3.2] Pieņemot grozījumus Pilsonības likumā, līdztekus Pilsonības likuma 1.panta 5.punktam likumdevējs likumā ir ietvēris arī 9., 23. un 24.pantu, kas regulē Latvijas pilsonības saglabāšanās un zaudēšanas nosacījumus dubultās pilsonības izveidošanās gadījumā. Tādējādi likumdevēja mērķis nav saglabāt Latvijas pilsonību pilnīgi visām personām, kuras ir ieguvušas citas valsts pilsonību. Likumdevējs, īstenojot ekskluzīvo varu noteikt valsts pilsoņu loku, ir pieļāvis, ka Latvijas pilsonību zaudē noteikts Latvijas pilsoņu loks, proti, personas, kuras ir ieguvušas Pilsonības likuma 9.panta pirmās daļas 1., 2., 3. un 4.punktā neminētas valsts pilsonību un kurām atbilstoši Pilsonības likuma 9.panta pirmajā daļā noteiktajam Latvijas pilsonība nesaglabājas.

[3.3] Personas lojalitāte Pilsonības likumā nav noteikta kā tiesiskais apstāklis, kas būtu vērtējams, atņemot personai Latvijas pilsonību, vai kā ierobežojums Latvijas pilsonības atņemšanai. Lojalitāte, ir jēdziens ar lielu abstrakcijas pakāpi, kura satura atklāšana tikai ar pieteicēja norādītajiem kritērijiem – dzīvesvieta, nodarbinātība un laulātās uzturēšanās atļauja Latvijā – ir nepietiekama. Lojalitāte nozīmē arī likumu un tiesiskās kārtības ievērošanu, ko pieteicējs acīmredzami ir pārkāpis.

[3.4] /Nosaukums A/ Valsts Iedzīvotāju reģistrācijas un migrācijas dienesta pārvaldes Reģistrācijas un civilstāvokļu departamenta Pilsonības jautājumu nodaļas 2013.gada 31.oktobra izziņa neapliecina, ka pieteicējs var kļūt par bezvalstnieku.

[3.5] Nav zināms, vai nepastāv citi šķēršļi Izraēlas pilsonības atņemšanai. Nav zināmi termiņi, kādos Izraēlas kompetentās iestādes varētu izskatīt pieteicēja lūgumu, kā arī termiņi, kādos varētu tikt novērsti iespējamie šķēršļi Izraēlas pilsonības zaudēšanai. Ja rastos citi šķēršļi, pieteicējs atkal varētu lūgt iestādi gaidīt, kamēr tie tiks novērsti. Līdz ar to pieteicējs, pretēji likumdevēja gribai, nenosakāmu laika periodu saglabātu Latvijas pilsonību, vienlaikus būdams tādas valsts pilsonis, ar ko dubultās pilsonības izveidošanos likumdevējs Latvijas pilsoņiem nav pieļāvis.

[3.6] Pienākumam publisko tiesību subjektam slēgt publisko tiesību līgumu ir jāizriet no tiesību normām *(sk. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2011.gada 7.oktobra spriedumu lietā Nr.SKA-558/2011).* Pilsonības likuma 24.panta pirmās daļas 1.punkts neuzliek pienākumu iestādei slēgt vienošanos ar pieteicēju, tādēļ pieteicējs nevar prasīt noslēgt šādu vienošanos. Pienākums iestādei slēgt līgumu būtu pretrunā ne tikai ar līguma tiesisko dabu, bet arī ar Pilsonības likuma 24.panta pirmās daļas 1.punktu un Pilsonības likumā noteikto, ka personai nevar izveidoties dubultā pilsonība ar Izraēlu. Līdz ar to administratīvais līgums ar pieteicēju būtu prettiesisks.

[4] Tiesas sēdē pieteicēja pārstāvis prasību uzturēja, norādot uz rakstveidā sniegto argumentāciju. Papildus norādīja, ka faktiski prasības mērķis bija panākt, lai iestāde noslēdz administratīvo līgumu.

Savukārt iestādes pārstāve prasību neatzina, minot rakstveidā sniegto skaidrojumu.

Motīvu daļa

[5] Pieteicējs ir ieguvis Izraēlas pilsonību, ko apliecina 2002.gada 8.jūlijā Bulgārijā izdotā /pers. A/ laulības apliecība (*lietas 48., 53.lapa*). Pieteicējs paralēli ir bijis arī Latvijas pilsonis.

Pilsonības likuma 9.pants noteic, ar kurām valstīm Latvija pieļauj dubulto pilsonību, tomēr pieteicēja situācija neatbilst šim izņēmuma regulējumam.

Pilsonības likuma 24.pants noteic, kā ir atņemama Latvijas pilsonība. Minētā likuma 24.panta pirmās daļas 1.punkts noteic, ka Latvijas pilsonību personai atņem, ja tā ieguvusi citas valsts pilsonību, neiesniedzot šā likuma 23.panta otrajā un trešajā daļā minēto iesniegumu par atteikšanos no Latvijas pilsonības, un nav zaudējusi Latvijas pilsonību, ja Latvijas pilsonības atņemšanas gadījumā persona nekļūst par bezvalstnieku.

Tā kā tiesību normā minētie tiesiskie apstākļi atbilst pieteicēja situācijai, tad Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde pareizi ar 2015.gada 26.augusta lēmumu Nr.1004 nolēmusi atņemt pieteicējam Latvijas pilsonību.

[6] Pieteicējs norāda, ka 2013.gada 9.maijā Pilsonības likumā izdarītie grozījumi ir vērsti uz to, lai pēc iespējas saglabātu Latvijas pilsonību.

Tiesa piekrīt iestādei, ka, pieņemot grozījumus Pilsonības likumā, līdztekus Pilsonības likuma 1.panta 5.punktam likumdevējs likumā ir ietvēris arī 9., 23. un 24.pantu, kas regulē Latvijas pilsonības saglabāšanās un zaudēšanas nosacījumus dubultās pilsonības izveidošanās gadījumā. Tādējādi likumdevēja mērķis nav saglabāt Latvijas pilsonību pilnīgi visām personām, kuras ir ieguvušas citas valsts pilsonību. Likumdevējs, īstenojot ekskluzīvo varu noteikt valsts pilsoņu loku, ir pieļāvis, ka Latvijas pilsonību zaudē noteikts Latvijas pilsoņu loks, proti, personas, kuras ir ieguvušas Pilsonības likuma 9.panta pirmās daļas 1., 2., 3. un 4.punktā neminētas valsts pilsonību un kurām atbilstoši Pilsonības likuma 9.panta pirmajā daļā noteiktajam Latvijas pilsonība nesaglabājas.

Pieteicējs Izraēlas pilsonību ieguva pirms grozījumu Pilsonības likumā spēkā stāšanās, kad saskaņā ar Pilsonības likumā noteikto dubultā pilsonība Latvijas pilsoņiem nebija pieļaujama un, iegūstot citas valsts pilsonību, bija noteikts pienākums atteikties no Latvijas pilsonības. Tātad pieteicējs, paužot savu brīvu gribu un izvēloties kļūt par Izraēlas pilsoni, bija apsvēris tās sekas, kas varētu rasties, tomēr neuzskatīja tās par šķērsli Izraēlas pilsonības iegūšanai. Neatsakoties no Latvijas pilsonības, pieteicējs vairāku gadu garumā radīja tiesiski nepieņemamu situāciju attiecībā uz viņa pilsonību, kā arī nepildīja citos Latvijas tiesību aktos noteiktos pienākumus, piemēram, paziņot par dzīvesvietu ārpus Latvijas, ja uzturēšanās ārpus Latvijas ir ilgāka par noteiktu periodu, kā arī paziņot Latvijas valstij par izmaiņām savā tiesiskajā statusā, iegūstot citas valsts pilsonību.

[7] Pieteicējs ir norādījis, ka ir gatavs atteikties no Izraēlas pilsonības, tiklīdz šāda iespēja būs. Iestāde, noslēdzot administratīvo līgumu ar pieteicēju, varētu vienoties ar pieteicēju par laiku, kādā pieteicējam ir jāatsakās no Izraēlas pilsonības.

Valsts pārvaldes iekārtas likuma 80.panta pirmā daļa noteic, ka administratīvo līgumu slēdz, lai izbeigtu tiesisku strīdu, it īpaši tiesas procesu vai, ja piemērojamās tiesību normas piešķir iestādei rīcības brīvību attiecībā uz administratīvā akta izdošanu, tā saturu vai faktisko rīcību.

Konkrētajā gadījumā, tiesas ieskatā, Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde ir pareizi piemērojusi Pilsonības likuma 9. un 24.pantu, tiesa nesaskata, ka būtu kāds strīdīgs vai interpretējams aspekts, kā dēļ būtu jāslēdz administratīvais līgums. Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei 2015.gada 26.augusta lēmuma Nr.1004 izdošanā nav piešķirta rīcība brīvība, tātad nav piemērojams arī otrs Valsts pārvaldes iekārtas likuma 80.panta pirmās daļas punkts.

Turklāt, tas, kādu lēmumu pieņems Izraēlas atbildīgā iestāde ir atkarīgs no vairāku faktoru kopuma (piem., pieteicēja saistībām pret Izraēlas valsti) un šādus faktorus nevar ietekmēt Latvijas iestādes.

Līdz ar to nav pamata Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei ar pieteicēju slēgt administratīvo līgumu.

[8] Apkopojot minēto, tiesa secina, ka Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes 2015.gada 26.augusta lēmums Nr.1004 ir pamatots un tiesisks, tādējādi /pers. A/ pieteikums noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, tiesa

nosprieda:

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes priekšnieka 2015.gada 26.augusta lēmuma Nr.1004 atcelšanu un pienākuma uzlikšanu Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei noslēgt administratīvo līgumu, kurā paredzēts pienākums /pers. A/ pēc 2016.gada 14.jūnija iespējami īsākā laikā veikt visas nepieciešamās darbības, lai zaudētu Izraēlas pilsonību, bet Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde lēmumu par pilsonības atņemšanu pieņem, ja /pers. A/ noteiktā termiņā nav izpildījis iepriekš minēto pienākumu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese S.Audzere